

Klimaregnskap i spesialisthelsetjenesten

Signe Hveem, Helse Sør-Øst RHF, 2.november 2022

HELSE SØR-ØST

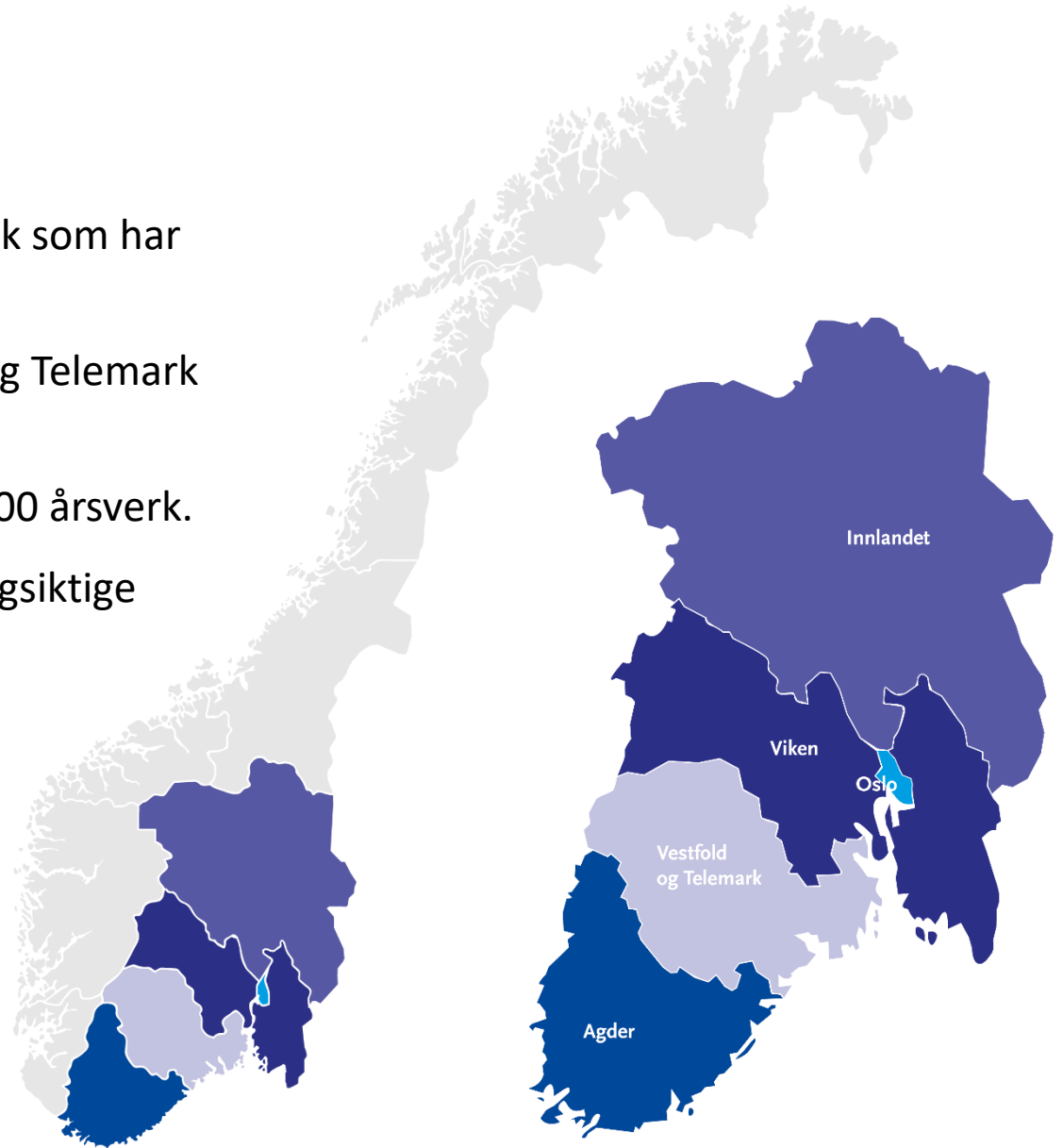
Helse Sør-Øst

Helse Sør-Øst RHF er ett av fire regionale helseforetak som har ansvaret for spesialisthelsetjenesten i Norge.

Regionen omfatter Agder, Innlandet, Oslo, Vestfold og Telemark og Viken, med til sammen 3,1 millioner innbyggere.

Rundt 81 000 medarbeidere som arbeider cirka 65 000 årsverk.

Helse Sør-Øst RHF eier elleve helseforetak og har langsiktige avtaler med fem private ideelle sykehus.

Ett døgn i Helse Sør-Øst

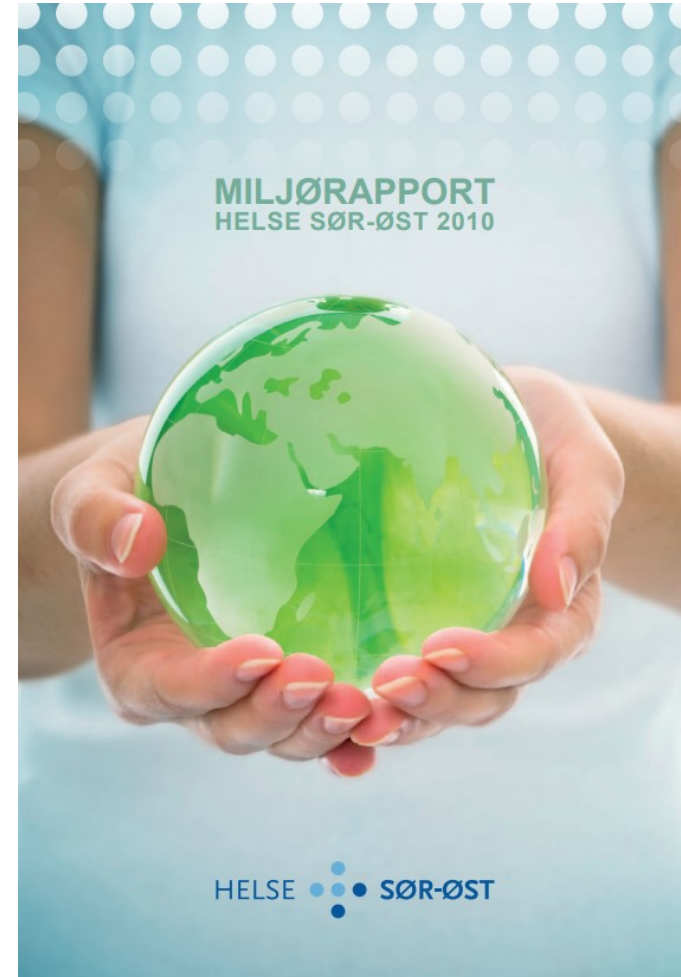
- 15 341 pasienter behandles
- 1 974 nye henvisninger mottas
- 85 nye verdensborgere fødes
- 46 500 mennesker på jobb
- 218 bemannede ambulanser i beredskap
- 1 170 ambulanseoppdrag utføres
- 49 700 kilometer i ambulanse
- 10 300 munnbind forbrukes
- 9 390 operasjonshansker
- 5 900 infusjonssett
- 1 255 operasjonsfrakker
- 219 millioner kroner i samlet kostnadsforbruk

Tall per 2019

2010: Miljørapport

- Rapportering på helseforetakenes forbruk av vann, energi og avfall
- Innsamling av data var forløpet til klimaregnskapsrapportering

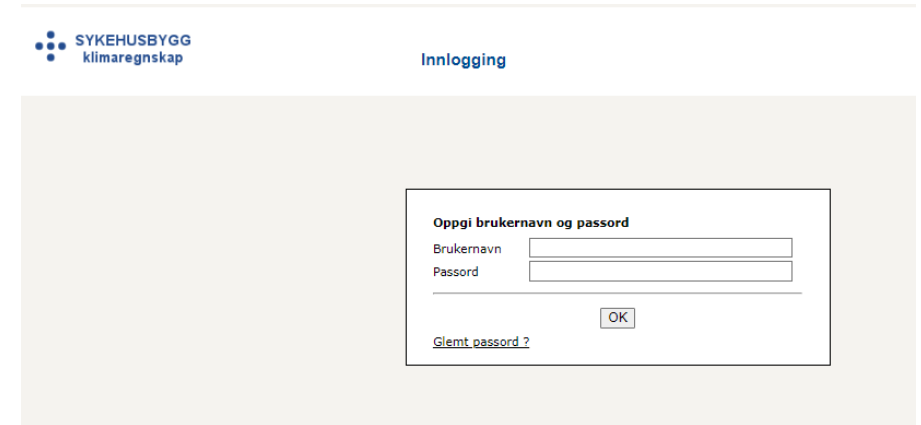
2013: Klimaregnskap – pilotering

- DIFI (DFØ) utviklet en Excel-mal for klimaregnskap som bygget på GHG-protokoll
- Helse Sør-Øst RHF videreutviklet DIFI-malen og tilpasset vår virksomhet

Klimaregnskap CO2		Virksomhet		År: 2013
Klimanøytral Stat		Helse xx RHF hele foretaksgruppen		
Scope 1		Kilde	Faktor	Utslipp tonn CO ₂
Eide eller leasede kjøretøy				
Bensin	900 liter	CO2 utslipp per liter (kilde: GHG protocol)	2,34	2,1
Diesel	900 liter	CO2 utslipp per liter (kilde: GHG protocol)	2,68	2,4
Uspesifisert	900 liter	CO2 utslipp per liter (gjennomsnitt benzin/diesel)	2,51	2,3
NB! Hvis det benyttes annet drivstoff, f.eks naturgass, ta kontakt for spesifikk beregning.				
Ansattes kjøring med egne kjøretøy i tjenesten				
Bensin, diesel og annet	900 km	CO2 utslipp per km (gjennomsnitt benzin/diesel)	0,17	0,2
Fyring				
Fyringsolje	900 liter	CO2 utslipp per liter (kilde: KIF)	2,66	2,4
Naturgass	900 m ³	CO2 utslipp per m ³ (kilde: KIF)	2,34	2,1
Biobrensel	900 kWt	CO2 utslipp per m ³ (kilde: KIF)	0	0,0
Annen energi	900 kWt	CO2 utslipp per m ³ (kilde: KIF)	1	0,9
Aggregat				
Diesel	900 liter	CO2 utslipp per liter (kilde: KIF)	2,66	2,4
Løstgass				
	900 kg	CO2 utslipp per kg (kilde: Anorthosis)	289	260,1
Scope 2				
Elektrisitetsforbruk, fast elkraft	900 kWt	CO2 utslipp per kWt (kilde: Difi et al)	0,28	0,3
Elektrisitetsforbruk, elkjele	900 kWt	CO2 utslipp per kWt (kilde: Difi et al)	0,28	0,3
Fjernkjøling	900 kWt	CO2 utslipp per kWt (kilde: Difi)	0,13	0,1
Fjernvarmeforbruk	900 kWt	CO2 utslipp per kWt (kilde: NVE og SSB)	0,13	0,1

2015: Fra Excel til webportal

- Egenutviklet webportal for registrering av forbruksdata
- Hvert helseforetak har egen innlogging
- Automatisk omregning av forbruksdata til CO2-utslipp
- Gir god kontroll på historiske data
- Enkelt å videreutvikle system
- Årlige kostnader webportal ca. 30 000 kr

Klimaregnskap	Forbruk 2020			Endring	Forbruk 2021			Utslipp Co2 2021 (tonn)		
	Denne enhet	Underenhet	Sum		Denne enhet	Underenhet	Sum	Denne enhet	Underenhet	Sum
Energibehov bygg										
Aggregat										
Diesel (liter)		2 682	2 682,0	19 915,0	<input type="text"/>	22 597	22 597,0		60,1	60,1
Elbehov										
El-kjel (kWh)		779 654,8	779 654,8	-99 810,8	<input type="text"/>	679 844	679 844,0		190,4	190,4
El-kjel med oppr.gar. (kWh)					<input type="text"/>					
Fast kraft (kWh)		45 406 078,4	45 406 078,4	1 270 674,6	<input type="text"/>	46 676 753	46 676 753,0		13 069,5	13 069,5
Fast kraft med oppr.gar. (kWh)					<input type="text"/>					
Gjenvinningskraft (kwt)					<input type="text"/>					
Solceller (kwt)					<input type="text"/>					
Termisk energibehov (oppvarming)										
Bio olje (liter)					<input type="text"/>	5 500	5 500,0			
Biobrensel (kwt)					<input type="text"/>					
Diesel/fyringsolje (liter)					<input type="text"/>					
Fjernkjøling (kwt)		7 125 030	7 125 030,0	306 210,0	<input type="text"/>	7 431 240	7 431 240,0		966,1	966,1
Fjernvarme (kwt)		30 745 320	30 745 320,0	5 489 225,0	<input type="text"/>	36 234 545	36 234 545,0		4 710,5	4 710,5
Naturgass (m3)					<input type="text"/>					
Varmepumpe (Fjord/Jordvarme) (kwt)					<input type="text"/>					

2018: Utvider omfang

- Helseforetakene i Helse Nord, Helse Midt-Norge og Helse Vest innlemmes i klimaregskapsrapporteringen
- Klimaregnskapet omfatter:
  - 26 helseforetak
  - 5 felleseide helseforetak
- Suksessfaktor: eksisterende tverrregionalt nettverk for miljørådgivere (31)

2021: Felles klima- og miljømål

- Historisk informasjon fra klimaregnskapet benyttes i arbeidet med å sette felles klimamål for spesialisthelsetjenesten.

Klimaregnskap		2019 Co2-utslipp	2030 Co2-utslipp	Reduksjon (prosent)	Reduksjon utslipp
Gass	F-gass	-	-	10 %	-
Gass	Desfluran	316,15	-	100 %	316,15
Gass	Lystgass	520,20	312,12	40 %	208,08
Gass	Sevofluran	3,69	3,69	0 %	-
Gass	Isofluran	-	-	0 %	-
Energi	Aggregat/Diesel	26,80	-	100 %	26,80
Energi	Fyringsolje	16,03	-	100 %	16,03
Energi	El-kjel	252,08	153,77	39 %	98,31
Energi	El-kjel med oppr.gar.	-	-	0 %	-
Energi	Fast kraft	8 408,66	5 213,37	38 %	3 195,29
Energi	Fast kraft med oppr.gar.	-	-	40 %	-
Energi	Gjenvinningskraft	-	-	40 %	-
Energi	Solceller	-	-	40 %	-
Energi	Bio olje	-	-	40 %	-
Energi	Biobrensel	-	-	40 %	-
Energi	Fjernkjøling	-	-	5 %	-
Energi	Naturgass	394,74	375,00	5 %	19,74
Energi	Fjernvarme	1 658,44	1 575,52	5 %	82,92
Energi	Varmepumpe	-	-	0 %	-
Transport ansatte	Eide og leide tjenestebiler	70,40	-	100 %	70,40
Transport ansatte	Tjenestereise uspesifisert drivstoff	5,41	-	100 %	5,41
Transport ansatte	Tjenestereiser egen bil	133,20	26,64	80 %	106,56
Transport ansatte	Flyreiser innenlands	119,64	59,82	50 %	59,82
Transport ansatte	Flyreiser utenlands	77,81	38,91	50 %	38,91
Transport pasienter	Ambulans bil bensin	-	-	0 %	-
Transport pasienter	Ambulans bil diesel	549,48	549,48	0 %	-
Transport pasienter	Ambulans båt	-	-	0 %	-
Transport pasienter	Andre typer biler	-	-	50 %	-
Transport pasienter	Drosje	337,45	-	100 %	337,45
Transport pasienter	Egen bil	1 277,28	255,46	80 %	1 021,82
Transport pasienter	Helsebuss	152,50	-	100 %	152,50
Transport pasienter	Flyreise innenlands	-	-	0 %	-
Sum		14 319,96	8 563,77	40,2 %	5 756,19

Spesialisthelsetjenestens klima- og miljømål 2022-2030

Innen 2030 redusere CO₂e-utslipp med 40 prosent

Langsiktig mål: Klimanøytralt innen 2045

3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET

Redusere forekomsten av helsetjeneste assosierte infeksjoner

6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

Andel produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer skal være 75 prosent

7 REN ENERGI TIL ALLE

Redusere energiforbruket med 20 prosent og øke andelen gjenvinningskraft

9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

Andel polikliniske konsultasjoner over video og telefon skal være minimum 20 prosent

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Matavfall reduseres med 50 prosent

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

Fossilfri virksomhet innen 2030, og redusert reisevirksomhet for medarbeidere

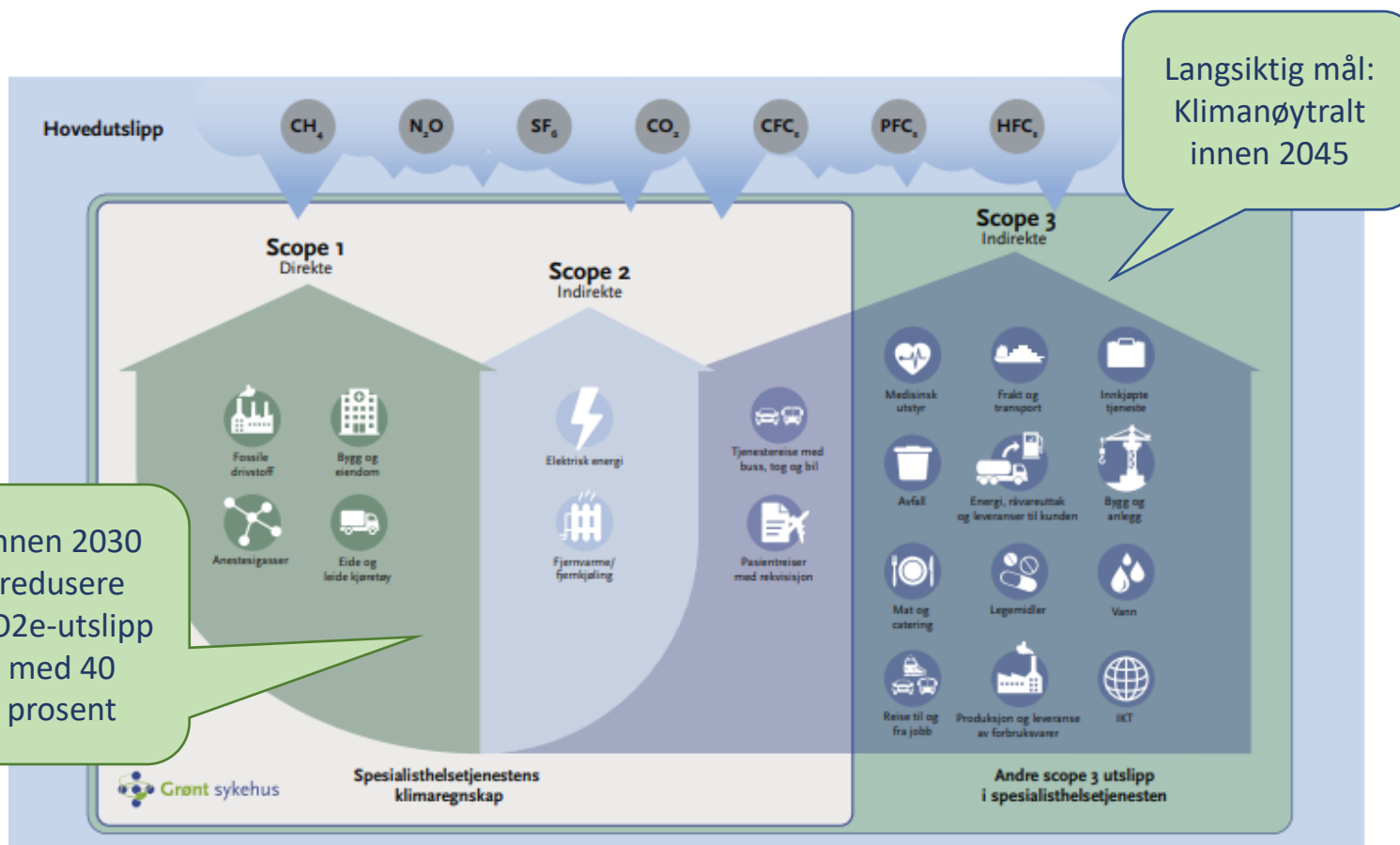
17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

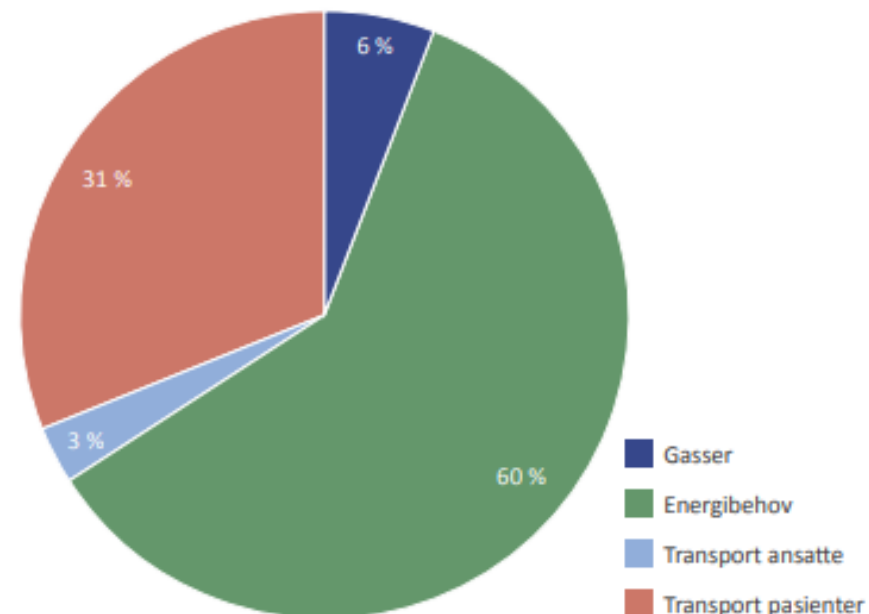
Miljøbevisste medarbeider i alle enheter

Har du forslag til klima- og miljøtiltak?
Send e-post til: grontsykehus@helse-sorost.no

Spesialisthelsetjenestens klimaregnskap

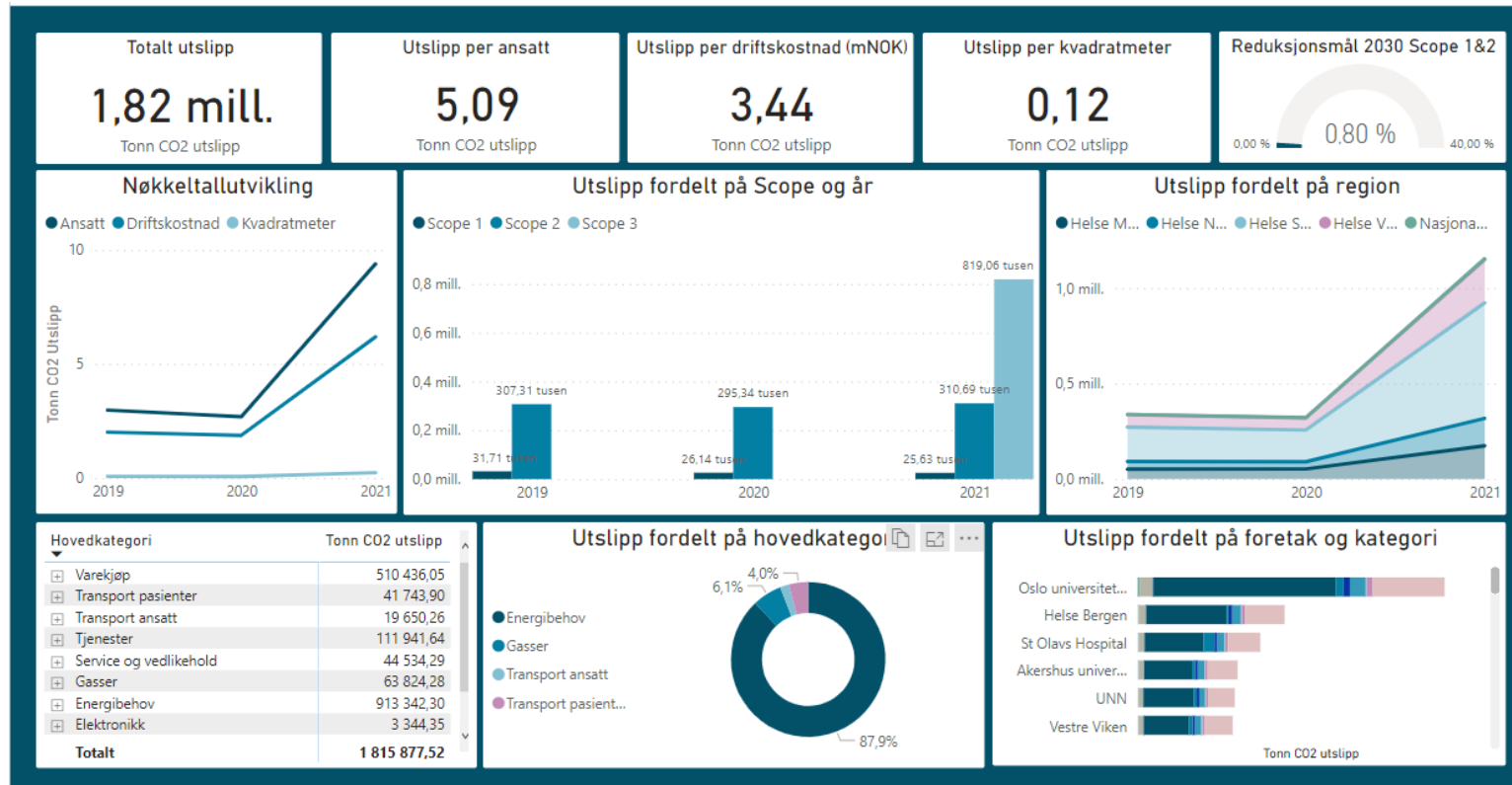
CO₂-utslipp 2021 Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide selskap

Innen 2030 redusere CO₂e-utslipp med 40 prosent

2022: Dashboard i Power BI

- I slutfasen med å ta i bruk Power BI Dashboard

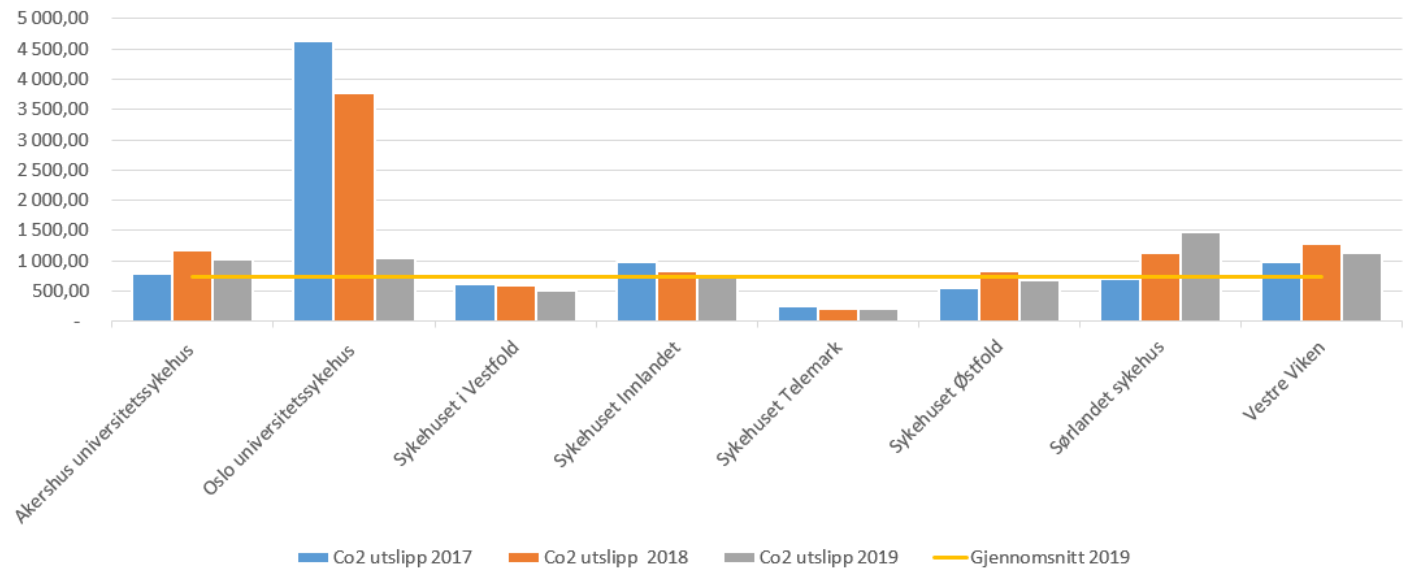
Utvikling i klimaregnskapsrapportering

Rapportering er kvalitetsarbeid

- Årlig forbruk av lystgass rapporteres i klimaregnskapet
- I 2018 ble det oppdaget to lystgasslekkasjer ved Oslo universitetssykehus
- Lekkasje ble oppdaget ved atypiske forbruksdata ved årlig rapportering i klimaregnskapet

Lystgass tCo2e Helse Sør-Øst

Nyttig styringsinformasjon

- Data fra Sykehuset innlandets klimaregnskap inngikk som en del av evalueringskriterier for valg av beliggenhet for nytt sykehus
- CO2-utslipp fra energibehov ved eksisterende bygningsmasse

Evalueringskriterium 7: Bærekraft i form av ytre miljø, energibehov og CO2 utslipp

a) Klimagass

- 1) Knyttet til transport i driftsfase
- 2) Knyttet til mulighet for miljøvennlig energiproduksjon og lagring
- 3) Knyttet til materialer (forskjeller mellom rehabilitering og nybygging)
- 4) Knyttet til **energieffektivitet i bygningsmasse** (forskjeller mellom rehabilitering og nybygging)

b) Økologi

1. Forskjell i økologisk verdi/naturmangfold

c) Lokalmiljø/nærhet

1. Effekt på nærmiljø i byggefase
2. Faktorer overfor lokalsamfunn og omgivelser

Mjøssykehus alternativ	Null-pluss alternativ
- Nybygging: 119.484 m ²	- Nybygging: 45.358 m ² - Rehabilitering: 240.891 m ² -
	

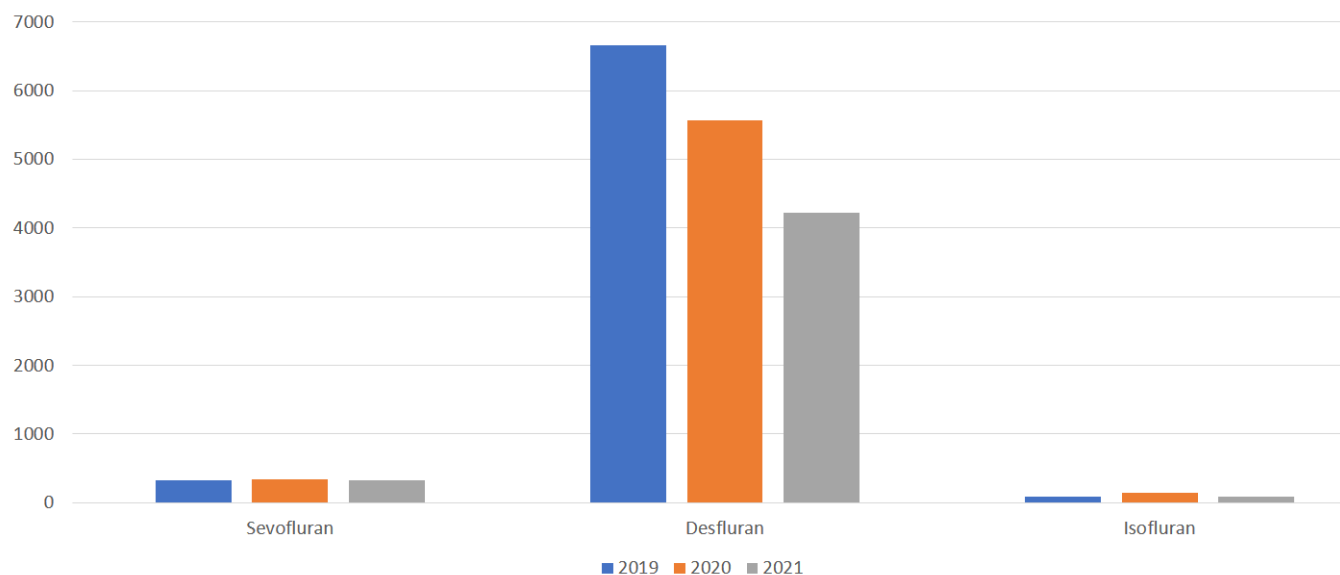
Utarbeidet av COWI med underlag fra Norconsult og Asplan Viak

Sanderud

 SYKEHUSBYGG

Innsikt bidrar til endret praksis

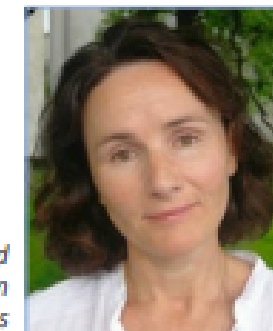
tCO₂e Helseforetak i Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Vest og Helse Sør-Øst

Oslo universitetssykehus

Oslo universitetssykehus har redusert bruk av Desfluran med 63 prosent fra 2019 til 2021.

- Reduksjonen skyldes i hovedsak økt oppmerksomhet blant de ansatte om klimabelastningen fra anestesigasser. Flere avdelinger har derfor byttet ut den sterke klimagassen desfluran med anestesigasser som er mindre skadelige for klimaet, slik som sevofluran, sier Ingrid Elise Hoff, overlege ved Avdeling for anesthesi og intensivmedisin.

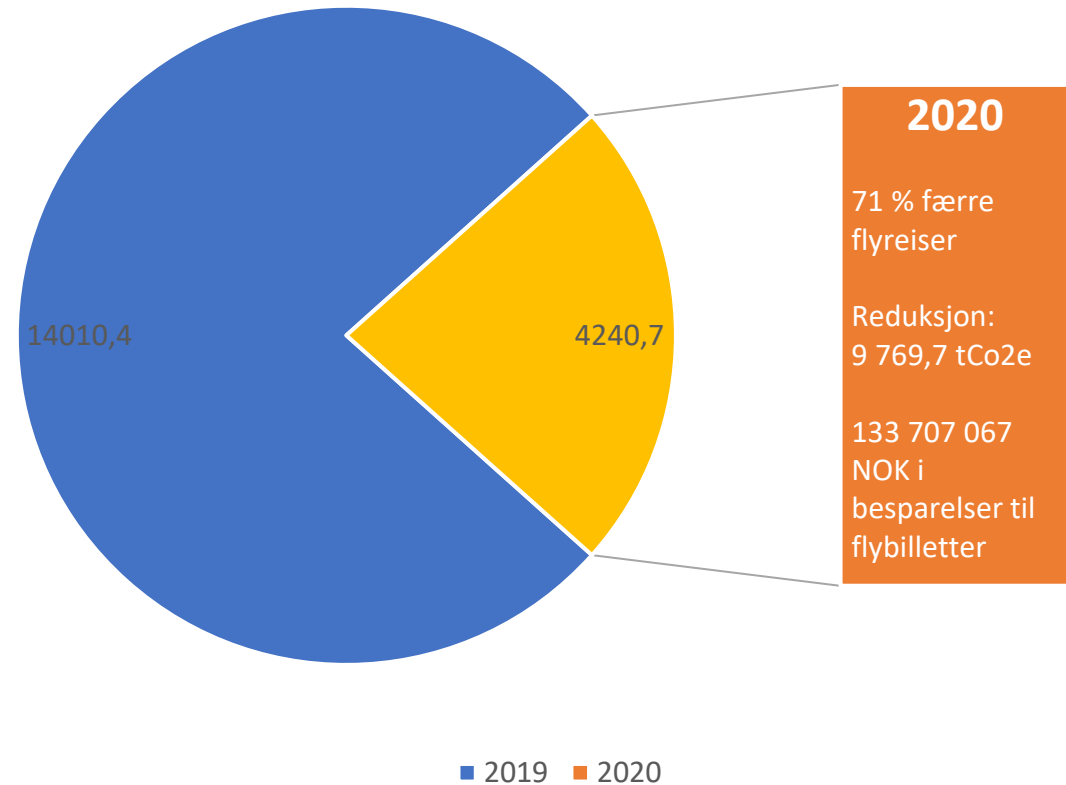

*Ingrid Elise Hoff, overlege ved Avdeling for anesthesi og intensivmedisin
Foto: Oslo universitetssykehus*

Navn	Klimagassekvivalent (GWP)	Levetid i atmosfæren (år)
Sevofluran	130	1,1
Desfluran	2 540	14
Isofluran	510	3,2

Flyreiser for ansatte i de fire helseregionene (117 000 årsverk)

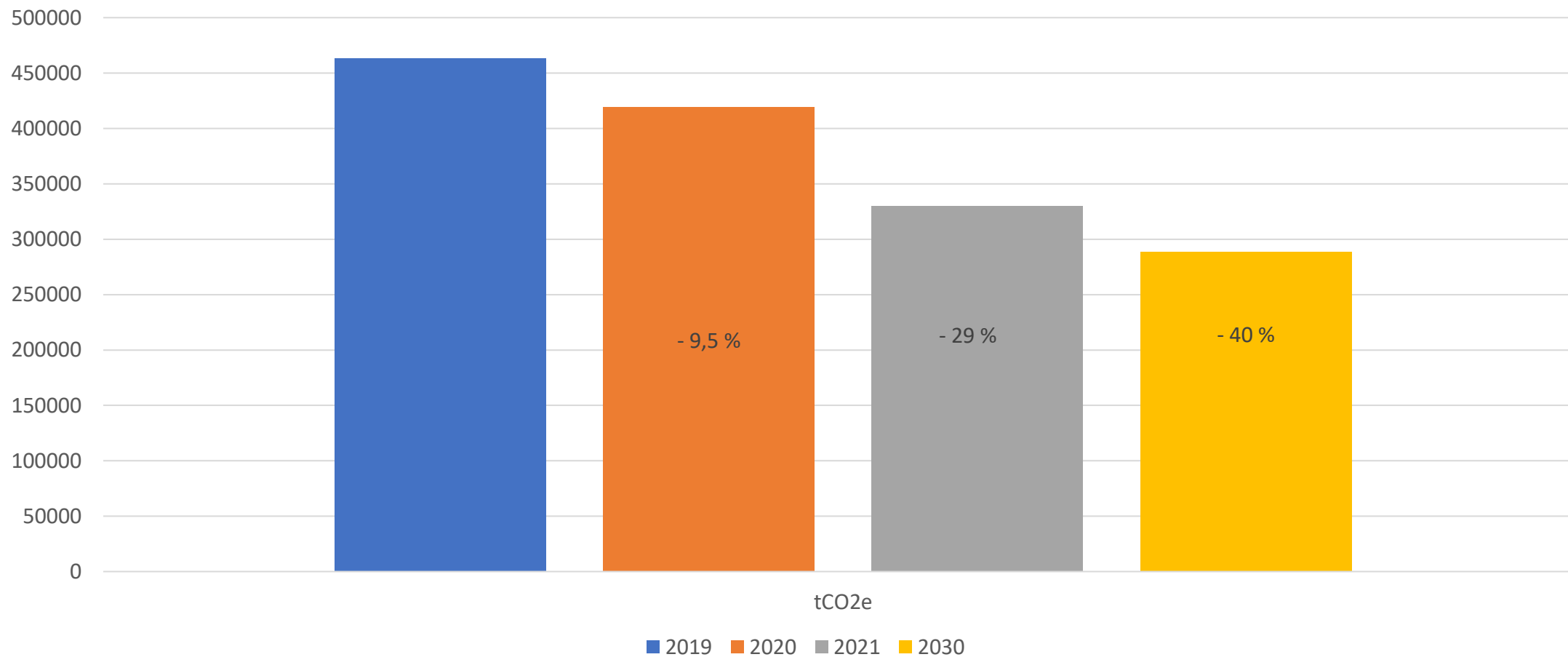
Flyreiser ansatte Co2-utslipp tonn

Tonn CO2-utslipp og utslippsmål 2030

Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide selskap

Utfordringer: ønsker statlig sett med omregningsfaktorer

- Ulike klimaregnskap kan benytte ulike omregningsfaktorer
- Problematisk å sammenligne utslipp fra ulike klimaregnskap
- Behov for et statlig sett med omregningsfaktorer

Selskapenes klimagassutslipp

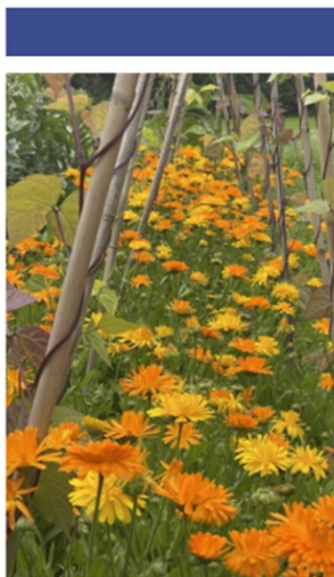
Staten forventer at selskapene er åpne om vesentlige forhold knyttet til sin virksomhet. Staten forventer også at selskapene arbeider for å redusere sitt klimaavtrykk. Tabellen viser klimagassutslipp pr. selskap målt i tonn CO₂-ekvivalenter for scope 1, 2 og 3.

	Totale klimagassutslipp		Endring*	Klimagassutslipp Scope 1		Klimagassutslipp Scope 2		Klimagassutslipp Scope 3	
	2021	2020		2021	2020	2021	2020	2021	2020
Kategori 1									
Akstor ASA	65 195	76 763	-15,1 %	62 945	72 950	1 833	1 950	1 017	1 863
Aker Solutions ASA	59 067	67 139	-12,0 %	10 003	12 033	45 883	49 372	3 181	5 734
Baneservice AS	3 552	-	-	3 535	-	17	-	-	-
Flytoget AS	343	245	40,0 %	0	0	0,9	0	342	245
Mesta AS	23 272	21 119	10,2 %	20 357	18 573	289	361	2 626	2 185
Sum kategori 1	151 429	165 266	-8,4 %	96 240	103 556	48 023	51 683	7 166	10 027
Kategori 2									
Argentum Fondsinvesteringer AS	12	10	16,0 %	0	-	-	-	12	10
DNB Bank ASA	3 905	5 329	-26,7 %	242	282	1 914	3 158	1 749	1 889
Eksporthavn ASA	943	-	-	0	-	8,91	-	0,52	-
Equinor ASA**	261 100 000	263 500 000	-0,9 %	12 000 000	13 300 000	100 000	200 000	249 000 000	250 000 000
Investnor AS	672	-	-	0	-	0,5	-	672	-
Kommunalbanken AS	41	74	-44,9 %	1	1	31	51	9	23
Kongsberg Gruppen ASA	46 184	55 739	-17,1 %	2 447	1 229	8 795	13 891	34 942	40 619
Mantena AS	6 007	152	3859,8 %	887	146	5 130	6	-	-
Nårmo AS	34 406	25 719	33,8 %	3 791	1 901	29 499	23 507	1 116	1 311
Norsk Hydro ASA	28 200 000	10 400 000	171,2 %	7 600 000	6 900 000	3 600 000	3 500 000	17 000 000	-
Nysna Klimainvesteringer AS	96	98	-2,0 %	0	0	1	0	96	98
Posten Norge AS	259 285	293 925	-11,8 %	62 890	75 915	3 955	3 302	192 440	214 707
Spordrift AS	8 860	7 013	26,3 %	6 724	7 013	-	-	2 136	-
Statkraft SF	1 535 000	2 026 700	-24,3 %	1 320 000	1 850 000	212 400	175 000	2 600	1 700
Telenor ASA	5 104 000	4 667 000	9,4 %	150 000	167 000	954 000	1 000 000	4 000 000	3 500 000
Vygruppen AS***	225 000	256 048	-12,1 %	152 000	239 000	60 000	-	13 000	17 048
Yara International ASA	77 300 000	71 100 000	8,7 %	16 500 000	16 600 000	3 000 000	1 100 000	57 800 000	53 400 000
Sum kategori 2	373 823 477	352 337 807	6,1 %	37 798 982	39 142 487	7 975 724	6 017 915	328 048 771	307 177 405

Samlet klimaregnskap fremstilles i årsrapport

SPELIALISTHELSETJENESTENS RAPPORT FOR SAMFUNNSANSVAR 2021

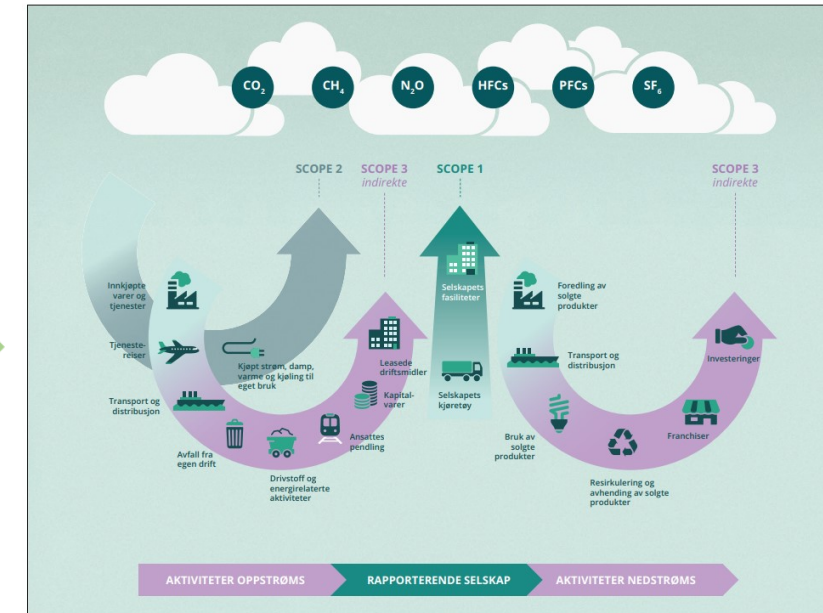

KLIMAREGNSKAP					
KLIMAREGNSKAP 2021					
	2021	CO2	2019	2020	2021
	Forbruk	Faktor			
Seiner					
Kullbrensel (kg)	1 964		4 352,3	3 200,8	4 137,2
Løstgas (kg)	38 575	0,89	34 498,8	34 747,8	34 747,8
Deofuran (kg)	1 660	2,540	4 217,9	4 217,9	4 217,9
Svefuran (kg)	2 498	1,30	3 247,4	3 247,4	3 247,4
Sulfuran (kg)	177	510	90,7	137,1	90,7
Andre forbrukstyper					
Adrenalin					
Diesel (liter)	143 413	268	38 423,2	298,6	38 423,2
Etanol					
Etil (liter)	80 150 175	0,28	22 842,6	22 842,6	22 842,6
Etanol med oppgaver (kWh)	6 70 379	0,0364	245,3	245,3	245,3
Fast kraft (kWh)	768 497 059	0,28	215 139,3	215 139,3	215 139,3
Fast kraft med oppgaver (kWh)	35 060 198	0,0364	12 762,2	12 762,2	12 762,2
Termisk energi (kWh)					
Støpe (liter)	680 139	0,004	2,7	2,7	2,7
Bolensett (liter)	12 187 183	0,0053	64,5	64,5	64,5
Diesel/Fyringsolje (liter)	1 156 589	2,67	3 087,4	3 087,4	3 087,4
Fyringsolje (liter)	28 166 525	0,13	3 661,5	3 661,5	3 661,5
Fyringsolje (liter)	437 169 218	0,13	56 832,6	56 832,6	56 832,6
Naturgas (m3)	4 221 152	2,34	9 878,6	9 878,6	9 878,6
Varmepumper (Eiendomsvarme) kWh	1 364 085	0,28	381,5	381,5	381,5
Transport					
Busser eller bussene					
Bensin (liter)	148 694	2,32	344,7	344,7	344,7
Diesel (liter)	943 462	2,66	2 509,7	2 509,7	2 509,7
Kin-el (liter)	72 544	0	0	0	0
Uopprettet drivstoff (liter)	4 716	2,51	11,8	11,8	11,8
Flytjenester					
Flyreise innenlands (km)	20 761 155	0,175	3 633,6	3 633,6	3 633,6
Flyreise utenlands (km)	5 660 054	0,13	735,8	735,8	735,8
Persontransport					
Bi (km)	14 029 243	0,17	2 385,0	2 385,0	2 385,0
Kin-el (km)	300 878	0	0	0	0

KLIMAREGNSKAP					
KLIMAREGNSKAP 2021					
	2021	CO2	2019	2020	2021
	Forbruk	Faktor			
Transport - pasienter					
Ambulansetransport					
Bi Bensin (liter)	200 080,0	2,32	464,2	464,2	464,2
Bi Diesel (liter)	4 422 739,2	2,66	11 751,4	11 751,4	11 751,4
Bi Diesel (liter)	1 527 980,0	2,68	4 095,0	4 095,0	4 095,0
Helikopter (liter)	2 928 811,0	2,54	7 441,5	7 441,5	7 441,5
Fly (liter)	5 260 876,0	2,68	14 199,8	14 199,8	14 199,8
Andre transportmidler					
Andre transportmidler (km)	1 149 914,0	0,169	193,2	193,2	193,2
Drone (km)	73 813 941,0	0,17	12 547,6	12 547,6	12 547,6
Egen bil (km)	217 209 437,0	0,17	36 921,2	36 921,2	36 921,2
Healthbus/okkupertaxi/buss (km)	4 360 668,0	1,22	5 320,8	5 320,8	5 320,8
Flytjenester					
Flyreise innenlands (km)	65 051 336,0	0,175	11 383,6	11 383,6	11 383,6
Flyreise utenlands (km)	361 601,0	0,13	46,9	46,9	46,9
SUM TONN CO2-UTSLIPP					
Følgende kjøp av gjennomgjort Helse Nord, Helse Midt-Norge og Helse Vest					
SUM TONN CO2-UTSLIPP					
104 058,40					

Videreutvikling av klimaregnskapet

Figur 11.6 Direkte og indirekte klimagassutslipp.

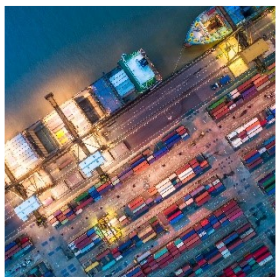

**Arbeidet med
klimaregnskap og
krav til miljø og klima i anskaffelser**

Sykehusinnkjøp HF

Nøkkeltall

(per 1. januar 2022)

Ca. 1000
anskaffelser

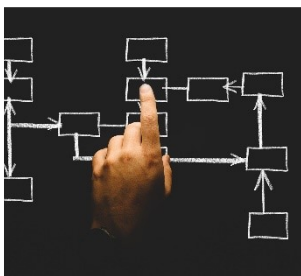
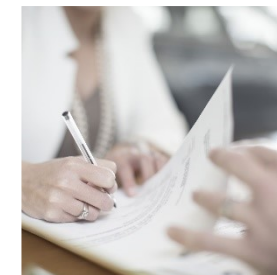

300 ansatte

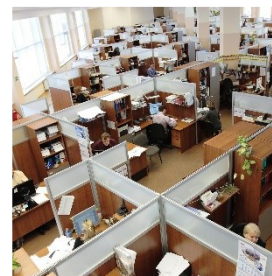
Ca. 37,5
milliarder

Ca. 7000
avtaler

14 kategorier

27
kontorsteder

Vårt arbeid med samfunnsansvar

Vårt oppdrag	Vår strategi	...oppnår vi gjennom
Sykehusinnkjøp HF er en betydelig aktør i norsk offentlig innkjøp og foretaket kan gjennom å sette krav til innovasjon, etikk og miljø i anskaffelsene bidra både til produktutvikling og bærekraftig produksjon.	Gjennom innkjøpsarbeidet skal Sykehusinnkjøp være en pådriver for bærekraftige anskaffelser, samt legge til rette for en balanse i leverandørmarkedet og påse at lover og retningslinjer overholdes.	<ul style="list-style-type: none"> • Internt utviklingsarbeid • Risikokartlegginger/aktsomhetsvurdering • Leverandørsamarbeid • Krav i anskaffelser • Oppfølging • Kommunikasjon

Fire hovedområder

- Miljø og klima
- Arbeidslivskriminalitet og sosial dumping
- Etisk handel
- Antikorrupsjon og leverandørsamarbeid

Oppdrag 2022 (1)

- Sykehusinnkjøp HF skal bidra til at de regionale helseforetakene og helseforetakene oppnår en **karbonnøytral verdikjede innen 2045**. For å nå målet om utslippsreduksjon, skal Sykehusinnkjøp HF i 2022 **etablere nåsituasjonen (baseline) for klimagassutslipp (GHG-utslipp i scope 3) for spesialisthelsetjenesten og legge frem en plan for utslippsreduserende tiltak som skal godkjennes av styret og eiere.**

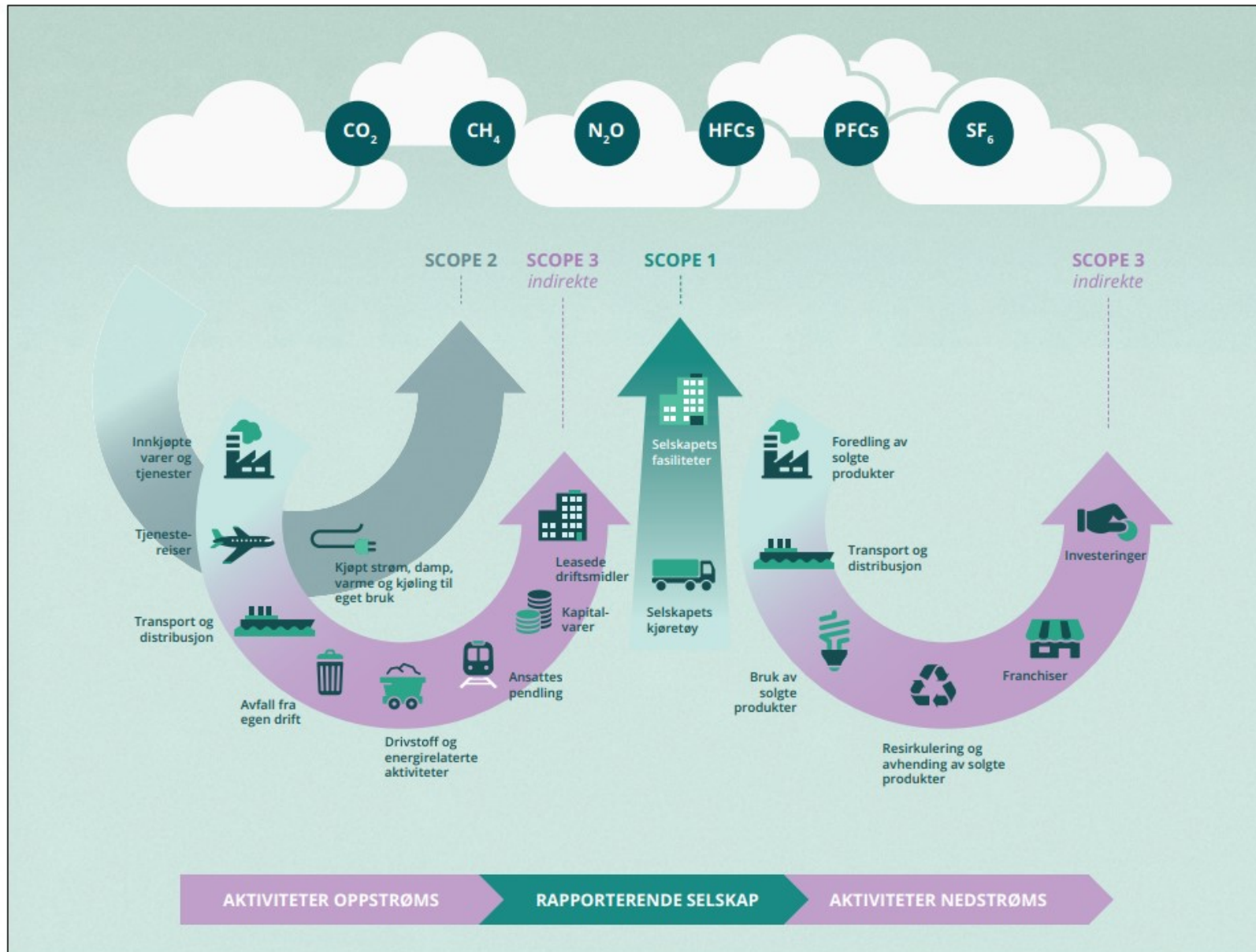
Grunnlag i helseforetakene

Disse har tidligere utført scope 3 klimaregnskap:

- Helse Bergen HF
- Sunnaas sykehus HF
- Universitetssykehuset i Tromsø

Fem helseforetak er medlem i organisasjonen «Klimapartnere»:

- Nordlandssykehuset HF
- Universitetssykehuset i Nord-Norge HF
- Sykehuset Telemark HF
- Sørlandet sykehus HF
- Helse Bergen HF

Figur 11.6 Direkte og indirekte klimagassutslipp.

Sykehusinnkjøp HFs plan for å løse oppdraget

Metodevalg:

- Spend for å vise «hot-spots» (top-down)
- Aktivitetsbasert/utslipp på produktnivå (bottom-up)
- Kombinasjon av de to

- Bruk av fakturaer inn til HF, ikke regnskapstall. Analyse i nytt spendverktøy.
- Parallelt ønsker vi å utvikle en produktdatabase. Både med faktiske tall fra leverandører og utregninger.

- Målet for Sykehusinnkjøp HF er ikke å finne nøyaktige tall for scope 3 i helseforetakene, men å finne ut hvordan man ved hjelp av anskaffelser kan minske klimafotavtrykket i scope 3. (Men til dette trenger vi nøyaktige tall for scope 3)

Oppdrag 2022 (2)

- Sykehusinnkjøp HF skal prioritere produkter med lavt karbonavtrykk og uten helse- og miljøskadelige kjemikalier, i tråd med regjeringens handlingsplan for sirkulær økonomi. Som landets største offentlige innkjøper, skal Sykehusinnkjøp HF sikre at anskaffelser støtter opp om anerkjente miljømerker og tar i bruk offentlige kriteriesett for å sikre standardisering i offentlig sektor. Dette skal gjøres i tett samarbeid med medisinskfaglige miljøer.

Lavt karbonavtrykk

Anerkjente miljømerker

Fase ut helse- og miljøskadelige stoffer

Offentlige kriteriesett

Sykehusinnkjøp skal benytte type 1-miljømerker i anskaffelser hvor det er relevant

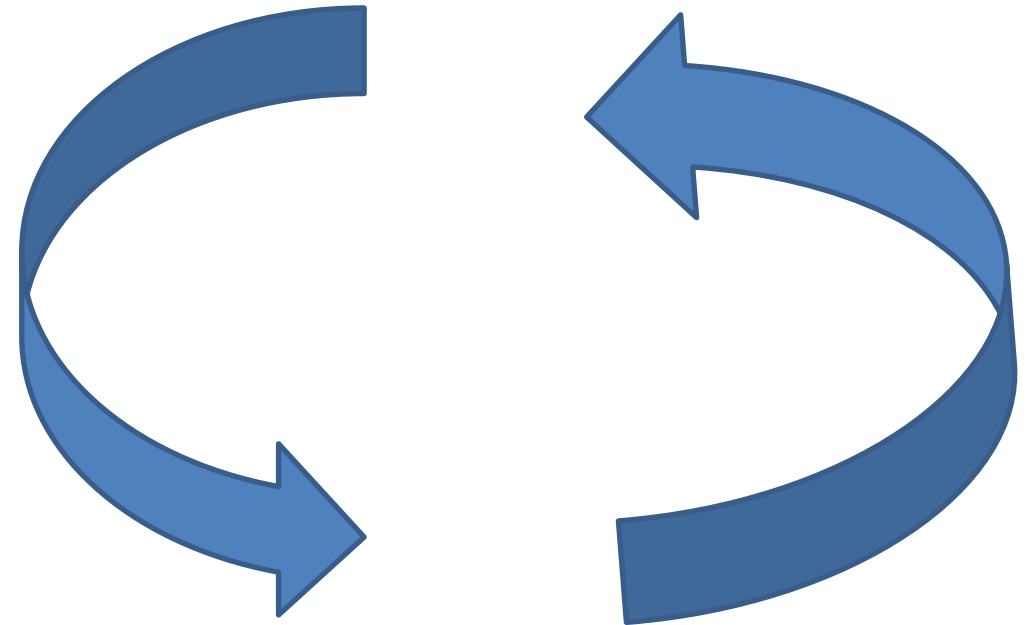
KATEGORI	ANBUDSPAKKE	PRODUKTGRUPPE	LENKE TIL SVANEMERKETS KR
Administrasjon	Grafisk design	Grafisk design, trykking	Trykkeritjenester
Administrasjon	Operative kommunikasjonstjenester	Design og trykking, uklassifisert	Trykkeritjenester
Administrasjon	Trykkeritjenester, annet	Konvolutter og etiketter, trykk	Trykkeritjenester
Administrasjon	Trykkeritjenester, annet	Skjema og formularer	Trykkeritjenester
Administrasjon	Trykkeritjenester, publikasjoner	Trykkeritjenester, publikasjoner, uklassifisert	Møbler
Administrasjon	Ergonomiske støtteprodukter	Ergonomiske støtteprodukter, uklassifisert	Møbler
Administrasjon	Ergonomiske støtteprodukter	Fothvilere	Møbler
Administrasjon	Ergonomiske støtteprodukter	Håndledhdvilere	Trykkeritjenester
Administrasjon	Kontorrekvisita	Kalender og dagbøker	

Type 1- miljømerker, basert på ISO14024, har et livssyklusperspektiv og hjelper helseforetakene å sikre lavere klimautslipp og minimalt med forurensing og ressursløsning. Kravene revideres jevnlig og har derfor iboende miljøinnovasjon

Sirkulære anskaffelser – beste måten å få ned fotavtrykket

Stikkord

- Robusthet (falltest, temperaturtest etc.)
- Holdbare materialer
- Mulighet for reparasjon
- Tilgjengelige reservedeler
- Bruk av gjenvunnet eller gjenvinnbare materialer i produkt og/eller emballasje
- Fase ut miljø- eller helseskadelige stoffer
- Energieffektivitet
- Mulighet for gjenbruk

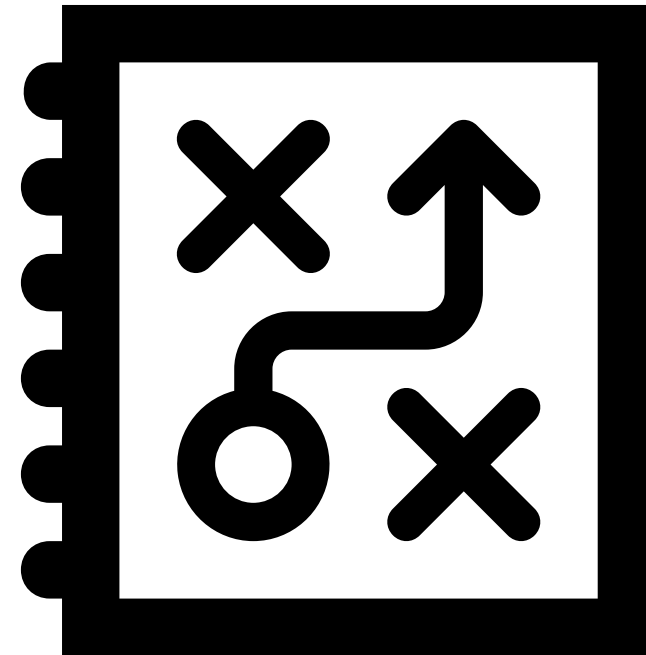

Utfordring

Noen ganger koster innovative produkter mer. Helseforetakenes miljø- og klimamål kan kollidere med helseforetakenes økonomiske mål.

Viktig med god faktakunnskap og gode beregninger for at helseforetaket skal kunne ta kunnskapsbaserte avgjørelser.

Scope 3 kan være til god hjelp for å kunne prioritere riktige områder.

Signe.hveem@helse-sorost.no

Grete.teigset.solli@sykehusinnkjop.no